

NASCUTS DE LA PARAULA

Estimeu-vos els uns als altres intensament i amb un cor net, ja que heu estat engendrats de nou (...) de la paraula de Déu viva i eterna: (...) l'Evangelí que vos ha estat anunciat.

(1Pe 1, 22-25)

Fa un any es va fer públic, en nom de les entitats interconfessionals a les quals pertanyem, el missatge *Pelegrins de Jesús a Europa*, que volia contribuir a la recepció de la III Assemblea Ecumènica Europea, clausurada a Sibiu (Romania) el 8 de setembre del 2007. Dins de l'apartat 2 ("Espiritualitat") el missatge diu: "Volem remarcar la **centralitat de la Paraula de Déu** com a fonament comú d'una espiritualitat plural. En totes les comunitats cristianes s'ha de fomentar la lectura i l'estudi rigorós de la Bíblia, que duga a una comprensió de les Escripures no evasiva ni acrítica, sinó alhora profunda i encarnada." (n. 3).

Precisament, estem commemorant el segon mil·lenni del naixement de l'apòstol Pau, efemèride de ressonàncies eminentment bíbliques i ecumèniques, així com el 40é aniversari dels Acords entre les Societats Bíbliques Unides i l'Església catòlica romana —que acaba de celebrar un Sínode sobre la Paraula de Déu— a propòsit de les traduccions interconfessionals de la Bíblia.

És per això que el passat 17 de gener va tenir lloc al convent de Santa Clara de València, amb motiu de la Ruta de Sant Vicent —pelegrinatge ecumènic que rememora el martiri del sant diaca—, una pregària interconfessional amb el títol *Nascuts de la Paraula*. La celebració —que comptà amb l'assistència de fidels catolicorromans, ortodoxos, anglicans i evangèlics de tradició reformada, baptista i pentecostal— es va iniciar amb l'entronització de la *Bíblia Valenciana Interconfessional* (BVI, 1996), ressò de la rica tradició bíblica de les nostres terres, i de la recentment publicada *Bíblia. Traducció Interconfessional* (BTI, 2008), fruit de més de trenta anys de treball conjunt entre biblistes protestants i catòlics. La predicació estigué a càrrec del Rvd. Josep Lluís Andavert, Secretari general de la Societat Bíblica d'Espanya.

En l'escaiença del Dia de la Bíblia i del Dia de la Dona, oferim a les germanes i germans de totes les comunitats cristianes, i als hòmens i dones de bona voluntat, les següents reflexions.

I. BÍBLIA I MOVIMENT ECUMÈNIC

[1] En el marc del moviment ecumènic, les **traduccions interconfessionals de la Bíblia** constitueixen un fet de primera importància. En donem gràcies a Déu i recomanem la lectura personal i l'ús comunitari d'estes versions.

[2] Constatem, així mateix, que algunes Esglésies compartixen els **leccionaris litúrgics** i que ací i allà sorgixen iniciatives per a compartir també la **predicació** o els **tallers bíblics** per a l'estudi de l'Escriptura. Es tracta de camins nous i esperançadors: ja que la Paraula de Déu, que existia al principi (Jn 1, 1), es dirigix per igual a totes les comunitats (cf. Ap 2-3), cal, primer que res, escoltar-la, i esforçar-se per respondre-hi, de manera conjunta.

[3] Subsistixen **divergències** notables entre les diverses confessions a propòsit de la relació entre les Escripures, la Tradició i el magisteri de l'autoritat eclesiàstica. Però la Bíblia continua sent el gran camí, la **via santa** (cf. Is 35, 8), cap a la comunió plena i la celebració comuna dels sagraments. I cal recordar que totes i cada una de les Esglésies han de convertir-se contínuament a la Paraula de Déu (*Ecclesia sub Verbo Dei*, deia Martí Luter expressant la convicció comuna).

[4] La Paraula de Déu, viva i eficaç (He 4, 12) ja en la creació del món (Gn 1-2), ens recrea en la fe **amb vista a una existència viscuda en l'amor fratern** (1Pe 1, 22-25). La comunitat cristiana constitueix l'espai on és possible viure eixa experiència divinhumana; com escriu sant Agustí, "els apòstols predicaren la Paraula de la veritat i engendraren les Esglésies".

[5] En cada Església de Déu, l'amor verdader i la unió en la diversitat que este implica esdevenen una **imatge** —humil però eloqüent— **de la Trinitat**: aquest signe fa possible “que el món crega” en la persona i la causa de Jesús (Jn 17, 21).

[6] Per tot això, **el moviment ecumènic** no pot reduir-se a un simple “ecumenisme diplomàtic”, preocupat per les bones relacions interconfessionals, ni tampoc a un “ecumenisme de calendari”, limitat a determinades setmanes o dies de l'any, ans **està arrelat en la Paraula de Déu**: respon al sentit més profund de l'Església i és una exigència de la seua mateixa naturalesa.

[7] L'ecumenisme cristià està fet de **respecte, diàleg i reconciliació**, de **paciència i tolerància recíproca**; com escriu sant Cebrià, “no és possible mantenir ni la unitat ni la pau, si els germans no fomenten la tolerància mútua i si no custodien, per mitjà de la paciència, el llaç de la concòrdia” (cf. Ef 4, 2-3).

II. LA BÍBLIA COM A PARaula DE DéU

[1] Els cristians confessem **Jesús de Natzaret com a Paraula de Déu encarnada**, “consubstancial amb el Pare segons la divinitat i consubstancial amb nosaltres segons la humanitat” (IV Concili ecumènic). Per tant, ell és el centre i el fi de les Escripures, l'únic capaç d'explicar-les i de dir-ne el sentit autèntic (cf. Lc 24, 27.44-45).

[2] Creiem també que tota la Bíblia ha sigut **inspirada per l'Esperit de Déu** (cf. 2Tm 3, 16), el qual, com a Defensor dels seguidors de Jesús, va recordant a les comunitats les seues paraules i les guia així cap a la veritat sencera (Jn 14-16).

[3] El mateix Esperit Sant que va convertir la Paraula en Llibre, posant-la per escrit en la Bíblia, transforma ara el Llibre en Paraula viva per als cristians. Per això, la proclamació pública i la lectura privada de les Escripures han de ser **font de vida i plenitud** per als qui les escolten o les lliguen, segons allò de sant Pau: “la lletra mata, però l'Esperit dóna vida” (2Co 3, 6), i encara: “on hi ha l'Esperit del Senyor, allí hi ha la llibertat” (2Co 3, 17).

[4] Així, tota la Bíblia ha de ser entesa **en clau d'alliberament integral** de l'ésser humà: este és el projecte de Déu i el contingut del seu regnat, inaugurat per Jesús (cf. Mc 1, 15). Ens cal dir no, per tant, a una lectura desencarnada i espiritualista, merament interior i individual. L'Escriptura no es pot comprendre de manera atemporal, sinó precisament **a la llum dels signes dels temps** (cf. Mt 16, 3) dins del procés de la història, a través de la qual la *imatge* de Déu en nosaltres ha d'arribar a ser *semblança* de Jesús (cf. Gn 1, 26; Jn 19, 5).

[5] Som conscients així mateix que la Bíblia és, també, **font de cultura i de civilització**. Especialment als països de tradició cristiana, ha inspirat en gran mesura la cultura popular i el pensament més elevat, les llengües nacionals, la literatura i l'art, el dret i la política... A hores d'ara, és patrimoni universal: ni tan sols les Esglésies tenen dret a monopolitzar-la. Per això, demanem que siga objecte de coneixement i d'estudi, com a fet cultural, en els sistemes públics d'ensenyament.

III. LA BÍBLIA EN LA VIDA DELS CRISTIANS

[1] Un dels signes majors en la història contemporània de les Esglésies és la **difusió massiva de la Bíblia**, especialment entre els catòlics romans, els quals no hi havien tingut accés directe durant segles. Els moviments bíblic, litúrgic i ecumènic varen convergir en el Concili Vaticà II, del qual cal remarcar la constitució *Dei Verbum* (1965) sobre la Revelació. Es multiplicaren aleshores les versions de les Escripures —preparades quasi sempre en col·laboració amb els altres cristians—, i tant la teologia com el magisteri eclesiàstic, la pastoral, l'espiritualitat i —particularment— la celebració de la litúrgia, reberen una empremta bíblica important.

[2] Més de quaranta anys després, però, constatem una preocupant **manca de familiaritat i de coneixement de les Escriptures** en molts fidels. Per a ells, queda encara lluny l'experiència de Jeremies: “Quan m'arribava la vostra paraula, jo la devorava: ella ha sigut el goig i l'alegria del meu cor” (Jr 15, 16). Tampoc **en la predicació i en la catequesi** la Bíblia desplega tota la seua virtualitat. I tanmateix, la frase lapidària de sant Jeroni continua sent inapel·lable: “Ignorar les Escriptures és ignorar el Crist”.

[3] El món protestant ha transmés als altres cristians la seua veneració i amor per la Bíblia i un zel exemplar per donar-la a conèixer en tots els ambients, pobles i llengües (cf. Ac 2; Rm 10, 14-15; 2Te 3, 1). Tots els cristians hem de reconèixer amb acció de gràcies la benemèrita tasca portada a terme per les **Societats Bíbliques Unides**, entitat hui plenament interconfessional.

[4] Els problemes més greus sorgixen quan es fa una **lectura fonamentalista** de l'Escriptura, que du fatalment a l'immobilisme i al sectarisme. Heus-ne ací alguns, que han comportat efectes desastrosos en la vida de les persones i dels pobles:

- 1) **Discriminació de la dona**, basada en el context patriarcal de l'Antic Testament, però oblidant els textos que mostren el “rostre matern” de Déu, el paper de les figures femenines en la història de la salvació i, sobretot, la praxi “subversiva” —igualitarista i alliberadora— de Jesús.
- 2) **Antijudaisme**: el refús contra el “poble deïcida” —una idea inimaginable per a Jesús i els apòstols—, que va fer possible l'odi i la persecució dels jueus en les societats cristianes durant segles i va fornir la base per a l'antisemitisme i l'Holocaust del nacionalsocialisme, recolza sobre una interpretació errònia del Nou Testament.
- 3) **Justificació de l'opressió econòmica i política**, que respon als interessos de les classes dominants, emmascarats per l'apel·lació a conceptes bíblics incorrectament interpretats, com “regne del cel”, “món”, “salvació”, “creu”, etc., mentre s'ignoren el sentit alliberador de l'Èxode, el missatge de justícia dels profetes i l'Evangelí de Jesús, bona nova per als pobres i crític envers tots els poders.

S'hi podria afegir una llarga llista de situacions o actituds inadmissibles que s'han justificat acudint a lectures abusives de la Bíblia: **pràctica de la tortura i negociació dels drets humans en general; discriminacions racials i religioses; recel envers la raó i la ciència, la sexualitat i fins la felicitat temporal; homofòbia; bel·licisme i colonialisme; destrucció ecològica...**

[5] Per a afrontar els dèficits mencionats, convidem tots els cristians a la **lectura diària** de la Bíblia (cf. Dt 32, 2; Is 55, 10-11), a la qual cal iniciar en la catequesi. Esta lectura ha de ser:

- 1) Tendencialment **íntegra**: tant del Nou Testament com del Tenak o Antic Testament, el qual manté el seu valor propi dins la Bíblia cristiana.
- 2) **Integral**, és a dir, no parcial o reduccionista: una sola perspectiva —ja siga doctrinal, moral, existencial, social, de gènere, etc.— no esgota la riquesa de significats del text bíblic.
- 3) **Rigorosa**: el “sentit literal” o primari de l'Escriptura s'ha de copsar tenint en compte el gènere literari de cada text, així com les altres aportacions dels mètodes historicocrítics.
- 4) **Eclesial**: fa referència al “sentit espiritual”, o connexió dels textos bíblics amb l'obra salvadora de Jesús i la vida cristiana; ací les ensenyances dels Pares i les decisions dels concilis de l'Església indivisa posseeixen un valor decisiu.
- 5) **Orant**: en el diàleg entre Déu i l'home, la pregària és la resposta a la Paraula; concretament, segons el mètode de l'escola de la Paraula o *lectio divina*, a la lectura de

la Bíblia segueix la meditació, la qual deixa pas a l'oració i esta, finalment, porta a la contemplació o fruïció espiritual (*lectio – meditatio – oratio – contemplatio*).

- 6) **Compartida**: en tant que resulte possible, la Paraula assimilada personalment per cada u, és comunicada als germans en un intercanvi mutu, amb docilitat a l'Esperit Sant (conversa espiritual o *collatio*).
- 7) **Compromesa**: finalment, la Paraula així compartida esdevé acció, vida, compromís pel regnat de Déu i la seua justícia (cf. Mt 6, 33); els cristians de totes les Esglésies trobem ací una crida peremptòria al treball conjunt.

IV. LA BÍBLIA EN EL CULTE DE LES ESGLÉSIES

[1] La Bíblia és el **Llibre comunitari per excel·lència**, destinat a ser proclamat en l'assemblea del poble (*ekklesia*). I el culte mateix és la **Paraula en acció**, que s'actualiza en una comunitat concreta i en un moment determinat.

[2] En el culte comunitari, doncs, la Paraula assolix la seua expressió més plena i el màxim grau d'efectivitat. Quan hi és proclamada —ço que va molt més enllà de la simple lectura d'uns textos—, **Jesucrist es fa realment present** per la força de l'Esperit Sant; ell mateix comenta les Escripures (cf. Lc 4, 16-20) i anuncia la Bona Nova: la caritat del Pare (cf. 1Jn 4, 16).

[3] A través d'un llenguatge no merament informatiu o exhortatiu, sinó performatiu en sentit eminent, es realitza així, en l'assemblea reunida, un esdeveniment de gràcia i potència, obra del Déu Trinitat (cf. 2Co 13, 13; Jud 20-21). Esta potència salvífica és tan gran que la Paraula esdevé per als fidels “cos del Crist” (Orígenes), “**verdader aliment i verdadera beguda**” (sant Jeroni).

[4] La **predicació**, a la qual el poble té dret, testimonia la *recepció* de la Paraula en l'assemblea concreta. El **cant** no és pas un element ornamental del culte: expressa l'alegria per la presència del Senyor i fa pressentir el goig del Regne acomplit; juntament amb els **salms** i les **altres formes de pregària** constituïx la resposta de la comunitat a la Paraula divina (cf. Col 3, 16) i forma amb esta la celebració gojosa de l'Aliança.

* * *

Les cristianes i els cristians de totes les comunitats podem dir amb sant Pau, dos mil anys després: “No m'avergonyisc de l'evangeli, que és poder de Déu per a salvar tots els qui creuen.” (Rm 1, 16). I donem testimoni, amb acció de gràcies, que “la paraula de Déu no està encadenada!” (2Tm 2, 9). És esta mateixa Paraula la que ens ha fet nàixer a la vida de Jesús en les nostres comunitats, la mateixa que, a través del moviment ecumènic, espenta les Esglésies cap a la plenitud del Regne.

València, 8 de març de 2008

Dia de la Bíblia - Dia de la Dona

Signen aquesta carta, en nom de les entitats interconfessionals respectives:

Josep Samarra (*Acció dels Cristians per l'Abolició de la Tortura - ACAT*); Maria Teresa Soler (*Amistat Judeo-Cristiana*); Manolita Fuentes, Isabel Roura (*Centre Ecumènic de Catalunya*); Gerson Amat, August Monzon (*Centre Ecumènic Interconfessional de València*); Maria Salud Piera (*Dones creients*); Maria del Carmen Sarmiento, Hannah Williams (*IEF - Amistat Ecumènica Internacional*).